1893 - 1963
70-ий РІК ВИДАННЯ І СЛУЖБИ СВОЄМУ НАРОДОВІ ТА ПРАВДІ

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

ВИДАННЯ Й АДМІНІСТРАЦІЯ: "SVOBODA", 81-83 GRAND ST. JERSEY CITY 3, N. J.
HENDERSON 4-0237
HENDERSON 4-0807
УНСоюз: HENDERSON 5-8740
Тел.: з Ню Йорку:
BArclay 7-4125
УНСоюз: BArclay 7-2337

РІК LXX. Ч. 185. (ДВІ ЧАСТИНИ — ЧАСТИНА 1) ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 28-го ВЕРЕСНЯ (SEPTEMBER) 1963 TWO SECTIONS (SECTION 1) No. 185. VOL. LXX.

В СЕНАТІ ЗРОСТАЄ ОПОЗИЦІЯ ПРОТИ ЗМЕНШЕННЯ ПОДАТКІВ

Вашингтон. — 25-го вересня Палата Репрезентантів ухвалила проєкт про зменшення прибуткових податків на $11 000 000 000 впродовж календарних 1964 і 1965 років, і тепер над цим законопроєктом має нараджуватися Сенат. Критики проєкту зменшення податків вже 26-го вересня почали організуватися, покищо в Сенатській Фінансовій Комісії, щоб зменшення податків могло здійснитися аж після того, як Президент в січні 1964-го року предложить новий бюджет на 1965-ий рік, який не матиме завеликого дефіциту. Зменшення податків мало б обов'язувати аж після того, як Конґрес дістане бюджет на 1965-ий рік. Таку поправку плянують у Фінансовій Комісії в Сенаті ліберальні й консервативні члени Комісії. До них належать ліберальний демократ із Висконсину сенатор Віллям Проксмаєр, консервативний республіканець із Делеверу сенатор Джан Вілліямс та ліберальний демократ із Теннессі Алберт Гор, який заявив, що він є проти зменшення прибуткових податків, бо боїться, щоб бюджет із великим дефіцитом в 1965-му році не захитав довір'я до американського доляра. Голова Сенатської Фінансової Комісії сенатор Гаррі Бирд із Вірджінії, заявив, що вже у вівторок 1-го жовтня почнеться праця над законопроєктом про зменшення податків, а через тиждень або два почнуться в цій справі переслухання, які триватимуть коло шість тижнів. Якщо так дійсно буде, то Комісія зможе голосувати над податковим законопроєктом аж пізно в листопаді. Але сенатор - демократ Венс Гардкі з Індіяни заявив, що він на перших зборах Комісії поставить внесок, щоб переслухання почалися негайно, і щоб тривали тільки 30 днів. Але не знати, чи цей внесок перейде, бо він може бути уважаний за вислів недовір'я голові Комісії — сен. Бирдові. Але якби там не було, в Сенаті є сильні тенденції, щоб зменшення податків відкласти до того часу, коли Конґрес матиме предложений федеральний бюджет на рік, що починається 1-го липня 1964-го року. Голова Комісії сенатор Г. Бирд вже давніше зявляв, що він є проти зменшення податків при цьогочаснім федеральнім дефіциті. Тому можливим є, що Сенат ухвалить податковий закон аж в 1964-му році, після того, як предложений буде бюджет на 1965 р.

ДРУГА СЕСІЯ ВСЕЛЕНСЬКОГО СОБОРУ ПОЧИНАЄТЬСЯ В НЕДІЛЮ 29 ВЕРЕСНЯ

Ватикан. — В неділю 29-го вересня ц. р., тут у соборній церкві св. Петра починається Богослуженнями й урочистим відкриттям друга сесія Вселенського або Другого Ватиканського Собору, скликана Папою Павлом УІ. Згідно з офіційним повідомленням, на порядку ділових нарад, що почнуться в понеділок 30 вересня, буде з'ясування й обговорення схеми „Про Церкву". До Риму прибули вже майже усі українські католицькі єрархи і почали свою працю в комісіях Собору. Чотири українські Єпископи належать до Соборної Комісії для Східньої Церкви, а саме: Митрополит Амврозій Сенишин, Архиєпископ Іван Бучко, Архиєпископ Гавриїл Букатко та Єпископ Андрій Сапеляк. Усіх їх обрано на Загальних Зборах на початку першої сесії Вселенського Собору. В п'ятницю й суботу 20 й 21 вересня відбулися наради цієї комісії в приготуванні до нарад другої сесії Собору. У засіданнях брав участь також Впр. о. д-р Атанасій Великий, вибраний цього року на Генерального Архимандрита Чина Святого Василія Великого. Отець Атанасій був секретарем Приготовчої Комісії й фактичним координатором на Соборі відносно Східньої Церкви. Тиждень перед тим, в п'ятницю 13 вересня Папа Павло УІ-ий прийняв на окремій авдієнції Преосвященного Андрія Сапеляка, єпископа українців католиків в Арґентині. Преосв. єпископ Андрій повідомив Папу про життя українців в Арґентині та про діяльність українського духовенства для піднесення християнського рівня української еміґрації. У своїй розмові з українським Архиєреєм Папа цікавився сучасним станом цілого Українського Народу, висловлюючи своє глибоке співчуття з причини його поневолення та з причини знищення московськими безбожниками Української Церкви „Большевики знищили Українську Церкву!" — так ствердив Папа. Павло УІ-ий розпитував Єпископа Андрія також і про нього особисто, а коли довідався, що Кир Андрій походить з Перемиської Єпархії, згадав з глибокою пошаною й смутком невгнутого мученика Української Церкви Преосв. Йосафата Коциловського, перемиського єпископа, якого він особисто знав. Наприкінці авдієнції з єпископом Андрієм Папа прийняв також рідного брата Кир Андрія, о. д-ра Василя, Салезіянина, що працює як професор в Українській Папській Малій Семінарії в Римі. Як повідомляє Українське Пресове Бюро з Риму, Українські Отці Собору приготовляють спільного листа, яким звернуться до всіх українських вірних. Загальною темою листа будуть очевидно проблеми Вселенського Собору. Лист цей, так як і ціла майбутня соборова діяльність Українських Отців Собору набирає особливої ваги ще й тим, що в їх склад входить тепер Митрополит - Ісповідник Кир Йосиф Сліпий, як представник найстаршої з усіх нинішніх українських католицьких церковних Провінцій і тим самим, як найбільш безпосередній речник українських церковних традицій. Лист вийде правдоподібно в перших днях соборових засідань, тобто в перших днях наступного місяця.

Америка задумує відкрити різні консуляти в Совєтському Союзі

Москва. — В Москві вже почалися переговори про підписання консулярної конвенції, яка визначала б функції, обов'язки і привілеї консулярних станиць, ЗДА у СССР і совєтських в ЗДА. Головою американської делеґації став в цій справі Вард М. Камерон, правничий дорадник Державного Департаменту для дипломатичних і консулярних справ. При цій нагоді — твердять американські обсерватори в Москві — буде заторкнена справа поширення числа консулятів в обох країнах. Після визнання Америкою СССР в 1933 році відкрито консуляти ЗДА поруч із амбасадою у Москві ще у Владивостоці, а СССР мав консуляти у Ню Йорку і Сан Франсіско. Після того, як у 1948 році Оксана Косенкіна, вчителька дітей совєтських консулярних урядовців у Ню Йорку, вискочила з 3-го поверха, щоб тільки не вертатись до СССР, закрито совєтські консуляти в Ню Йорку та Сан Франсіско та американський консулят у Владивостоці і залишились консуляти тільки біля амбасад, у Вашинґтоні совєтський і у Москві американський. Американські чинники вважають, що коли не можна осягнути порозуміння з Совєтами у політичних справах, то може можна „відпружувати атмосферу" саме через таке порозуміння, як поширення консулярних станиць. Однак не згадується про міста, де такі консуляти мали б бути відкриті. Західні держави не мають консулятів поза Москвою. Тільки Індія має свій консулят також в Одесі, а в Києві є також консуляти сателітських країн — Польщі і Чехословаччини.

ЗДА Й ЕСПАНІЯ ПРОДОВЖИЛИ ДОГОВІР ПРО БАЗИ

Мадрид. — ЗДА й Еспанія продовжили в четвер 26 ц.м. на дальших 5 років договір про користування Америкою морських і летунських баз, збудованих її коштом в Еспанії. У спільному комунікаті кажеться про переведені наради „про спільні інтереси безпеки та їх будучі взаємини в політичних, військових і господарських справах спільного заінтересування". Америка ствердила в тій заяві, що Еспанія важлива для „безпеки, добробуту і розвитку" Атлянтійського і Середземноморського обширів. ЗДА і Еспанія не проголосили військово-політичного союзу, але погодилися, що „загроза для будькотрої держави і для спільних споруд, що їх кожна сторона будує для спільної оборони, буде для обох країн предметом спільної турботи і кожна країна прийме такі заходи, що їх вважатиме за вказані в рямцях конституційного процесу". Однак „задля скріплення спільної безпеки" рішено переводити правильні наради над політичними, економічними і військовими справами. У тому комунікаті стверджується, що ЗДА й Еспанія користуються „взаємною приязню і довір'ям". Згідно з підписаною умовою — ЗДА й Еспанія покликали до життя в Мадриді спільну „Дорадчу Комісію" головно для військових справ. ЗДА буцімто зобов'язалися також до більшої допомоги для розбудови еспанських збройних сил. Все ж, за голосами коментаторів, Еспанії не вдалося осягнути в тих переговорах з Америкою своєї цілі: щоб її прийнято до Північноатлантійського Союзу на повноправного члена. Проти такого прийняття є соціялістичні уряди Норвеґії і Данії, членських держав НАТО. Не підписано теж договору, який формально зобов'язував би Америку й Еспанію поспішити одна одній автоматично на поміч у випадку, коли б будькотра третя сторона заатакувала одну з них. Сказано це в багато обережнішій дипломатичній формі. В головній кватирі американської делеґації в Об'єднаних Націях, навпроти палацу ОН в Ню Йорку, відбулась урочиста церемонія обміну відповідними листами про підписану нову умову, при чому до преси передано згаданий вище спільний комунікат.

Слідство звільнило уряд Мекміллена від вини в афері кол. мінстра Профумо

Лондон. — Покликаний британським прем'єром Гаролдом Мекмілленом для детального розсліду скандальної афери колишнього військового міністра Джона Д. Профума судця вищого суду лорд Деннінґ проголосив висліди свого більш як тримісячного слідства, в ході якого він переслухав 160 свідків та перестудіював масу актів і документів. Цей його звіт вийшов, за згодою уряду і соціялістичної опозиції, друком окремою брошурою, яка стала сенсацією. Всі кіоски і книгарні спеціяльно були відкриті ніччю з вівтірка на середу, щоб могти продавати ту брошуру зараз-же після отримання її, а довгі черги лондонців вже чекали. У тому свому звіті лорд Деннінґ рішуче твердить, що справи безпеки Британії не потерпіли на тому, що тодішній військовий міністер Джон Профумо стояв у близькому зв'язку з дівчиною легких обичаїв Кристиною Кілер, яка в тому самому часі втримувала такий же зв'язок з совєтським морським атташе Євгенієм Івановим. Проте лорд Деннінґ таврує тих 5-х міністрів, які нараджувались з Профумо 21 березня ц. р., коли справа його знайомства з Кілер стала вже голосною, і помогли йому написати ток текст заяви, що він її відчитав був перед палатою громад, а в короткий час потім відклкав, признавши, що вона була брехлива. Лорд Деннеґ ствердив, що ті міністри більше турбувались, щоб рятувати свого товариша, як за те, щоб мати на увазі добро країни.

Головний суддя Воррен в обороні рішень Найвищого Суду ЗДА

Вашинґтон. — Головний суддя Найвищого Суду ЗДА Ірл Воррен, промовляючи на Конвенції Каліфорнійського Адвокатського Т-ва, заявив, що Найвищий Суд ЗДА рідко буде противитися місцевим судам, коли вони відповідно обоpонятимуть своїх громадян. Цю промову виголосив головний суддя Воррен в обороні Найвищого Суду ЗДА, який ніколи „не вмішується до стейтових законів", коли стейтові суди дійсно виступають в обороні конституційних прав, як це, наприклад, діється в Каліфорнії. В своїй промові Воррен весь час підкреслював, що це не суд, тільки вимоги теперішнього життя, винні в тому, що Найвищий Суд ЗДА мусить деколи вмішуватися до несправедливих рішень стейтових судів. Подібно говорив і суддя Найвищого Суду Артур Голдберґ на прийнятті правників в Стенфорді. Він казав, що всі хвалять свободу преси, мови й релігії, коли говориться абстракто про ці засади, але коли йде про практичне застосування цих засад в буденному житті, тоді, деякі люди забувають про ці справедливі конституційні свободи.

ПРЕДСТАВНИКИ УНС ВЗЯЛИ УЧАСТЬ У БРАТЕРСЬКОМУ КОНҐРЕСІ В ШИКАҐО, ВІДБУЛИ ОКРУЖНІ НАРАДИ

Шикаґо. — Від неділі 22-го вересня до середи 25-го вересня ц.р. відбувалася 77 Конвенція Американського Братерського Конґресу, який об'єднує понад сотню братських забезпеченевих організацій Америки і Канади, в тім числі Український Народний Союз, Український Робітничий Союз і „Провидіння". Конвенцію започаткував попис молоді, в якому взяли участь 12 братських організацій з продукціями своїх мистецьких гуртків. Українців на цьому пописі репрезентував, старанням Українського Народного Союзу, чоловічий хор „Сурма" під проводом проф. І. Трухлого, та танцювальна група СУМА, старанням „Провидіння". Оба українські виступи здобули найбільше признання і без сумніву були найкращими й найуспішнішими точками попису. Делеґати українських союзів збирали багато ґратуляцій за виступ цих двох українських ансамблів. Український Народний Союз на цьому Конгресі репрезентували гол. предсідник Йосип Лисогір і гол. секретар Ярослав Падох. Український Робітничий Союз репрезентував його гол. секретар Теодор Миник, а „Провидіння" інж. Атановський. Вечером другого дня відбувся бенкет, в якому крім названих взяли участь місцеві головні урядовці УНС з дружинами, а саме заст. гол. предсідника інж. С. Куропась, головні контролери П. Пуцило і І. Іванчук, гол. радний Т. Шпікула та постійні організатори М. Ткачук і В. Гірняк. З приводу недуги участи в бенкеті не взяв гол. радний Мирон Куропась.

У зв'язку з побутом на Братській Конвенції члени Екзекутиви УНС взяли участь в понеділок 23 ц.м. в організаційних зборах Відділів УНСоюзу Шикаґівської округи. В цих зборах взяли численну участь представники 18 Відділів округи, між якими були також отці парохи Павло Дармоць і Орест Кулик. Представники Екзекутиви з'ясували стан загальносоюзових справ, а зокрема місцевої округи і її участь в акції розбудови УНСоюзу з нагоди 70-ліття офіційного органу „Свободи". Підмічено збільшену активність округи в останніх двох місяцях у великій мірі завдяки співпраці місцевих Відділів з організатором В.

(Закінчення на стор. 4-ій)

Президент Індонезії заповідає боротьбу на „знищення Маляйзії"

Якарта. — Президент Індонезії Сукарно заявив, що новостворена держава Маляйзія, яка складається з Маляйської Федерації, Сінґапуру, Північного Борнео і Сараґату, загрозлива для Індонезії, як вияв британського „неоколоніялізму" і тому Індонезія буде боротися, щоб Маляйзію „знищити". Водночас Сукарно закинув місії Об'єднаних Націй, яка спеціяльно виїхала була до Північного Борнео і Сараґату для перевірки настроїв тамошнього населення та ствердила, що вона одобрює нову державу, що вона не виконала якслід свого завдання та приводила на переслухання автохтонів „під баґнетами". Тому, мовляв, він, Сукарно — звільнений від умови, яку він зробив з маляйським і філіппінським лідерами в Манілі на Філіппінах. Над кордони Північого Борнео і Сараґату пересунено „готові до бою" індонезійські військові частини та зірвано всяку комунікацію з Маляями і Сінґапуром. Ці події стривожили інші азійські країни, ба навіть і Філіппіни, які також не визнали Маляйзії, але не хотіли зривати зв'язків з Маляями і Сінґапуром.

У ПІВД. В'ЄТНАМІ ПРОДОВЖУЮТЬСЯ ВАЖЛИВІ НАРАДИ

Сайґон. — Американський амбасадор Генрі Кебот Ладж натаврував в четвер 26 ц. м. заяву пані Нґо Дінґ Ню, братової президента Південного В'єтнаму Нґо Дінґ Дієма і дружини найбільш впливового брата і дорадника названого президента, Нґо Дінґ Ню, — яку вона зробила за день перед тим у Римі. Пані Ню, яка була головою південно-в'єтнамської делеґації на конґресі Міжпарляментарної Унії в Београді, заявила була журналістам, що „молодші старшини американської військової місії поводяться, як завзяті авантюристи. Вони не знають, що діється. Своєю безвідповідальною поведінкою вони примусили вищих рангою старшин наслідувати їх баламутну політику". Амбасадор Ладж ствердив, що „це жалюгідна заява. Ті молодші старшини ризикують тут щоденно своє життя. Деякі згинули при боці своїх в'єтнамських товаришів зброї. Не розумію, як хтось міг висловитись так жорстоко. Тим людям треба дякувати, а не ображувати їх". Преса звертає увагу, що це вперше Генрі Кебот Ладж взагалі висловився публічно про південно - в'єтнамські справи та що вперше високий репрезентант Америки публічно виступив проти члена тамошньої диктаторської родини президента Нґо Дінґ Дієма. У Римі пані Ню, дізнавшись про виступ амбасадора Ладжа просто заперечила, наче б вона сказала була те, що він критикував. Своїм виступом Ладж зірвав з тактикою свого попередника, амбасадора Фредеріка Нотлінґа, який завжди тільки підтримував панівну в Південному В'єтнамі родину.

Одночасно секретар оборони Роберт МекНамара, голова шефів об'єднаних штабів ген. Максвелл Д. Тейлор, амбасадор ЗДА Генрі Кебот Ладж, командант військ ЗДА в Південному В'єтнамі ген. Гаркінс і їхні найближчі співробітники переводять наради над політичною і військовою ситуацією в тій країні. Асистент секретаря оборони для справ зв'язків, Артур Сильвестер, заявив представникам преси в Сайґоні, що військова ситуація на антикомуністичному фронті „стає щораз кращою і кращою, а не щораз гіршою і гіршою" та що треба сподіватися швидко переломових подій на бойовому фронті. Він заперечив, наче б названі американські державні мужі й генерали обмірковували також внутрішньо-політичну ситуацію у Південному В'єтнамі, але преса не бере буквально того заперечення. Гурт буддистів хотів робити протирежимову демонстрацію перед американською амбасадою у зв'язку з приїздом МекНамари і ген Тейлора, але поліціянти негайно схопили приявних і відвели їх. Ген. МекНамара розпочав інспекцію фронту проти комуністичних партизанів. Він виніс буцім-то дуже добре враження. Високі американські й південно - в'єтнамські старшини запевнили його, що репресії уряду проти буддистів не мають впливу на воєнні операції

Айзенгавер обороняє великі запаси оборонних сирівців

Вашинґтон. — Колишній президент Двайт Д. Айзенгавер написав листа до республіканського сенатора з Ню Джерзі Кліффорда Кейса, в якому обороняє великі запаси оборонних сирівців, які зробила його адміністрація за його президентури. Сенатори ще не зайняли становища до того звіту, який предложила окрема комісія, що критично оцінює завеликі запаси оборонних матеріялів, які становлять вартість $8 більйонів. Айзенгавер написав в листі: „Я рішуче відкинув був політику замало і запізно щодо запасів оборонних сирівців і внаслідок цього держава мала в січні 1961-го року сильні запаси всіх оборонних сирівців, щоб могти протидіяти плянам міжнародного комунізму". Сенатор Кейс опублікував цей лист Айзенгавера, а сенатор-республіканець Ґленн Білл із Мериленду критикує звіт Комісії, кажучи, що звіт зроблений із політичними цілями і є несправедливою атакою на Айзенгавера. Сенатор Кейс є членом цієї комісії.

Вол. Кедровський відійшов з „Голосу Америки", перейшов на пенсію

Вашинґтон. — Володимир Кедровський, відомий громадянин-діяч, відійшов з кінцем серпня 1963 зі свого становища шефа Українського Відділу в державному „Голосі Америки" та перейшов на пенсію. Вол. Кедровський належить до найстарших і найбільш активних українських і опісля американсько-українських діячів. Під час визвольних змагань 1917 - 1921 рр. він був членом Української Центральної Ради та заступником голови Українського Військового Комітету, потім заступником військового секретаря (міністра) а влітї 1919-го року став головним державним інспектором Армії Української Народної Республіки. З осени того ж року він був послом УНР в Латвії, Естонії і Фінляндії. До Америки приїхав у 1923-му році та був довгий час співредактором „Свободи". Є автором багатьох статтей і споминів. Від жовтня 1955-го року він очолював Український Відділ „Голосу Америки", з якого тепер відійшов на власне бажання, одержавши з Державного Департаменту високі признання за його працю. Головною причиною відходу полк. Вол. Кедровського з державної праці був не так його вік, як радше бажання впорядкувати величезну кількість збережених ним важливих документів з українського державного будівництва та закінчити свої спомини з того великого періоду нашої історії. Тепер полк. Кедровський проживає зі своєю родиною в своїм домі у Меточині, в Ню Джерзі, дальше живо інтересуючись усіми проявами нашого життя та віддаючи всі свої сили і повний час на здавна пляновану і давно започатковану виключно письменницьку працю.

Володимир Кедровський

Індекс цін в серпні становив $107.1 відсотка

Вашинґтон. — Департамент Праці стверджує, що індекс цін в серпні цього року виносив 107.1%, це значить стільки само, що і в липні ц. р., і на 7.1% більше в порівнянні з пересічними цінами з 1957-59 років, коли він становив 100. Ціни на харчі дещо зменшилися в серпні, і це вирівнало те збільшення коштів, яке спричинило було подорожчання транспорту та дозвілля. Заробітна платня пересічного фабричного робітника в серпні зменшилася на ¢65 тижнево тому, що зменшилося було число затруднених в автомобільній та сталевій індустріях. Промисловий робітник із трьома членами родини заробляв пересічно на чисто в червні ц. р. $86.58.

Ще про урочистості дедикації площі під пам'ятник Т. Шевченкові у Вашинґтоні

У звідомленні з великої української маніфестації, яка відбулась у Вашинґтоні 21-го вересня ц. р. з нагоди дедикації площі під пам'ятник Тарасові Шевченкові подано деякі подробиці неточно, а деякі пропущенно. І так, напр., на площі були численно репрезентовані делеґаціями з прапорами молодечі організації Ліґа Української Молоді Північної Америки, „Пласт", „СУМА" і „ОДУМ" як також Союз українсько-американських студентських Товариств (СУСТА). Численно була репрезентована православна громада з Вашинґтону. З різних міст прибули делеґації з транспарентами, напр. з Янґставну в Огайо. На бенкеті не промовляв конґресмен Рей Дж. Мадден з Індіяни, який був перешкоджений, зате виступив з промовою сен. Квентін Бердик з Норт Дакоти. На площі промовляв також представник секретаріяту внутрішніх справ Роберт С. Горн. Між видатними американськими гістьми був на площі і бенкеті о. Фредерік Бравн Гарріс, духовник Сенату. Президента УНР в екзилі д-ра Степана Витвицького репрезентував д-р Євген Приходько. Всю маніфестацію, однаково на площі, як на залі в готелі Мейфлавер, фільмували п.п. Ю. Тамарський і Я Кулинич. За три дні перед дедикацією відбулась в готелі Мейфлавер пресова конференція, на якій місцева американська преса отримувала інформації від проф. Лева Добрянського і ред В. Душника.

В АМЕРИЦІ

● **Поштовий Департамен** випустив 5-центову поштову марку з портретом пані Ф. Д. Рузвелт із приводу 79-річчя з дня її народження. Цю марку почнуть продавати 11 жовтня, в дні народження Елінори Рузвелт, яка померла 7-го листопада 1962-го року. Її син конґресмен Джеймс Рузвелт сказав, що мати не любила тис своїх світлин, на яких вона гарно не виглядала, і дала йому свою найкращу світлину, з якої зроблено портрет для поштової марки.

● **Дослідний Центр** при Мишиґенському університеті ствердив, що тільки 35 відсотків годов американських родин живуть на тому самому місці, в якому вони народилися. 65 відсотків американців змінили свої райони народження, і живуть тепер в інших місцевостях.

● **Канадійський Департамент Копалень** досліджує райони своєї країни, в яких сподіваться знайти підземні багатства. Роблять це за допомогою магнетометрів, приміщених на літаку, який низько літає понад досліджуваними територіями. Магнетометри відповідно реаґують, з чого можна пізнати, чи в землі є якісь мінерали.

У СВІТІ

● **В гімалайській країні Непалі** вибухла епідемія вітряної віспи, внаслідку якої померло коло 100 осіб. Защеплено в так званій Долині Катманду кругло 1,000,000 осіб.

● **Комуністичний Китай** відкрив у Пейпінґу „науковий центр", призначений — за офіційним китайським комунікатом — для гуртування учених з Азії, Африки і Латинської Америки. Той „центр" ведкрито при нагоді з'їзду „Світової федерації наукових робітників", керованої комуністами. Китайські комуністи ні словом не згадали про наукову співпрацю з підсовєтськими ученими.

● **У Західній Німеччині** перебувала впродовж трьох тижнів 12-членна делеґація від американсько - жидівської організації „Антідіфемейшен Ліґ оф Бнай Брит", яка свої досліди висловила в меморандумі, де — між іншим — вимагає суворіших кар на злочинців з часу Гітлера. Однак та жидівська делеґація признала, що преса, радіо, телевізія і фільм в Західній Німеччині „перервали мовчанку про злочини Гітлера" та присвячують вже чимало уваги виявлюванню сумної правди з тих часів.

● **Президія Верховного Совєта** у Москві ратифікувала атомовий договір з ЗДА і Британією в 24 години після того, як ратифікував був його американський Сенат. Із 33-х членів Президії приявними були 25 осіб. Доповідав справу Василій Кузнєцов, який м. і. заявив, що той договір не приносить ніяких односторонніх користей Америці, а служить справі миру. При цій нагоді Кузнєцов знову таврував Комуністичний Китай, як „палача атомової війни".

● **Данія** прихилилась на Ґенеральній Асамблеї Об'єднаних Націй до становища африканських держав, що треба якнайсуворіше поводитись у відношенні до Південної Африки, яка проводить біло - расову політику.

СВОБОДА SVOBODA

Український щоденник — UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25.—Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.5;0 three months $4.00. For UNA members monthly 65¢

Передплата: На рік — $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. — В Джерзі Сіті і закордоном: — На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. — Для членів У. Н. Союзу, чоловіків і жінок — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів. Чеки і mony orders вис тавляти на: "Svoboda"

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N.J.

Військові перевороти

Якби докладно перелисткувати історію 20-ох латиноамериканських держав, то напевно можна було б устійнити, скільки відбулося в тій частині ґльобу військових державних переворотів. Не зробивши цього, можна в усякому разі ствердити, що військовий переворот — це одно із традиційних і для Латинської Америки характеристичних явищ, до якого тамошні громадяни звикли, як до буденщини. В останньому десятиріччі, особливо під натиском Америки, почали в тих країнах поважніше ставитися до демократії, як до політичної філософії і державної системи, що її не можна ані наставляти, ані перевертати — баґнетами. А все ж не вивітрилося ще безслідно переконання у латиноамериканських старшин, що саме вони є тією провідною верствою, до поглядів якої мусить достосовуватися кожний президент, кожний уряд, і, якщо він цього не хоче робити, то треба силою його скинути. Фактом є, що в Ґватемалі, Перу, Еквадорі й Арґентині існують тепер режими, встановлені після військових переворотів. Від минулої середи долучилась до них Домініканська Республіка, де заледве від лютого цього року правив нормально обраний президент Хуан Д. Бош.

Військовий переворот у Домініканській Республіці спричинили не тільки безсумнівні помилки названого президента і невдачі в різних конкретних справах, що їх він зазнавав внаслідок браку адміністраційного таланту чи державницького досвіду, не тільки персональна заздрість та інтриґи, але й, передусім, психіка латинських американців: нетерпеливість, запальчивість, непримиренність, гарячковість і нахил до перебільшування. Коли Бошові закинули, що він — комуніст, то він слушно відповів: „Якщо я свого сина посилаю до американської католицької школи, то який же я комуніст?" Але водночас він толерував діяльність комуністів під різними „демократичними" вивісками, що дратувало його цивільних і військових земляків, стривожених надто близьким сусідством Кастрової Куби.

Американські керівні кола підтримували режим Боша і його реформи, сподіваючись, що, може, домініканська демократія стане зразком для інших латиноамериканських країн, і що саме в Домініканській Республіці можна буде успішно перевести програму Союзу для Поступу, узалежнену від реформ, що їх не хочуть переводити інші країни. Тому Вашинґтон дуже невдоволений з того перевороту, і зареаґував на нього перерванням дипломатичних взаємин з Домініканською Республікою і припиненням їй економічної допомоги. Але ж — читаємо в коментарях — американська амбасада в Сан Домінґо знала давно про ріст опозиційних настроїв супроти президента Боша і навіть про приготування до перевороту ще в минулому місяці. Очевидно, що й американської амбасади не дуже можна винуватити, що їй не вдалося ані переломити впертости домініканського президента, ані навчити терпеливости тамошніх ґенералів і защепити їм почуття пошани до демократичних установ. Демократія — найтрудша форма державного правління, до якої треба дозрівати впродовж поколінь.

Тільки згодом можна буде перевірити, чи переворот у Домініканській Республіці дійсно допоміг чи пошкодив справі комунізму в тій країні. Тому, рахуючись з доцільністю засобів у боротьбі проти комунізму, не можна наперед засуджувати військові перевороти, бо вже не раз у латиноамериканських країнах тільки військова верхівка виявляла найбільше зрозуміння небезпеки комунізму і найбільше енерґії в її поборюванні.

Суверенність на папері

Згідно з пресовими повідомленнями з 25 вересня цього року, ЗДА задумують виступити під час запланованих на кінець вересня совєтсько - американських переговорів із пропозицією поширити консулярну службу у взаєминах між ЗДА й СССР і відкрити американські консуляти в Москві, а також в столицях та інших більших містах Української і Білоруської ССР. Як відомо, в теперішній час немає ні американських консулятів в СССР, ні совєтських у ЗДА. Совєтські консуляти, що до 1948-го року існували в ЗДА, закрито після афери із совєтською вчителькою Оксаною Косенкіною, яка, вибираючи волю, вискочила з вікна совєтського консуляту в Ню Йорку. У висліді закриття совєтським урядом своїх консулятів у ЗДА, американський уряд зліквідував також єдиний свій консулят на території СССР, у Владивостоку. Всі консулярні справи з того часу полагоджувано через амбасади обох держав. Не мають своїх консулятів в СССР не тільки ЗДА, але й інші держави.

У зв'язку з плянованими спробами ЗДА укласти консулярну конвенцію з СССР, перед світовою опінією постає знову справа широко рекламованої совєтською пропаґандою незалежности і суверенности окремих республік, що входять у склад СССР. Уряди і народи вільного світу мають нагоду знову пригадати й усвідомити дивовижний факт, що всі ці нібито незалежні республіки не мають ніяких суверенних прав у ділянці дипломатичних взаємин з державами вільного світу; не можуть вислати нікуди своїх послів і встановити в інших державах своїх консулятів, так само, як і чужі держави не можуть утримувати дипломатичної чи консулярної служби безпосередньо в українській та інших совєтських республіках.

Цілковита безправність української та інших совєтських республік в міжнародних дипломатичних взаєминах є не лише показовою для їх колоніяльного становища, — вона є водночас потоптанням і запереченням затверджених Верховним Совєтом СССР і введених до Конституції СССР законів. Треба ж пригадати, що ще перед закінченням другої світової війни Верховний Совєт СССР прийняв був окремий закон „Про надання Союзним Республікам прав у ділянці закордонних взаємин" такого дослівно змісту: „1) Встановити, що Союзні Республіки можуть входити в безпосередні взаємини з чужими державами і підписувати з ними договори" і 2) увести в конституцію СССР, як додаткову статтю 18-а, постанову, що „кожна Союзна Республіка має право входити в безпосередні взаємини з чужоземними державами, підписувати договори з ними й обмінюватися з ними дипломатичними й консулярними представниками". Цей закон, підписаний у Кремлі 1 лютого 1944 року Калініним і Горкіним, був введений до Конституції СССР і проголошений після того в урядових публікаціях.

Від часу проголошення цього закону минє незабаром двадцять років. На практиці цей закон про надання прав союзним республікам в ділянці закордонних взаємин залишився, як і багато інших совєтських законів, пропаґандивним трюком. Перекреслення цього акту кремлівськими самодержцями свідчить, що таку ж практичну вартість мають усі заяви про суверенність Української ССР та інших совєтських республік. Якщо й існує десь якась суверенність в УССР, то хіба тільки на папері, так само, як паперовим залишився згаданий закон з 1-го лютого 1944-го року, прийнятий водночас із законом про надання союзним республікам права організувати власні військові формації.

К. Крупський

АМЕРИКАНСЬКА ПРЕСА І УКРАЇНА

Відомий католицький часопис „Реджистер" у числі з 13-го вересня вмістив цікаву статтю п. н. „Задовго до революції великий поет України шукав справедливости для рабів". У цій статті читаємо:

„Київ — Україна. Окупант тісі країни уживає визначного поета на те, щоб атакувати українців в Америці. Посуджуючи їх у тому, що вони використовують 150-ліття з дня народження безсмертного поета України — Тараса Шевченка — для „наклепів на його батьківщину", Микола Бажан, який за Сталіна ледве уникнув ліквідації за націоналістичні тенденції, тепер каже, що „американські імперіялісти" плянують використати українців в Америці на те, щоб з нагоди тісї річниці в наступному році „пустити повінь протисовєтських наклепів і провокацій".

„Тарас Григорович Шевченко, син кріпака, народився в 1814 р. і виріс на професора Київського Університету, славного поета та маляра. Він створив Кирило - Методіївське Братство, яке змагало до знесення рабства та соціяльної рівности. Цю організацію здавлено, а самого Шевченка в 1847 р. вислано на Сибір. Аж по десятьох роках звільнив його цар Олександер II. Шевченкові завдячується відновлення українства, часом знаного як козацтво, відмінна і окрема від Росії нація — „країна їхніх дідів". Український резистанс був насвітлюваний нами у зв'язку із звільненням українського духового провідника, Митрополита Иосифа Сліпого, який довгий час перебував у комуністичних концентраційних таборах".

З приємністю можемо ствердити, що „Реджистер" вже багато писав на українські теми, а від часу звільнення Митрополита Иосифа Сліпого не було числа, в якому не вміщено хоч би малої згадки про Україну. Було вже вміщено кілька редакційних статтей, серед яких „Український спротив" та Нації в запіллі" заслуговують на особливу увагу.

Зрозуміло, що в наведеній на початку статті професура Шевченка та створення ним Кирило-Методіївського Братства не згідні з історичною правдою. Та, не зважаючи на ці неточності, цитована стаття є виявом прихильности Редакції „Реджистер" до справи визволення України.

З прикрістю мусимо ствердити факт, що більшість американської преси або ще неознайомлена з питанням поневолення Уукраїни, або промовчує цю важливу справу.

Переглядаючи журнал „Лайф" з 13-го вересня, бачимо, що це число, поза реклямою, в більшості присвячене „совєтським людям", яких редакція „Лайфу" вже не раз ідентифікувала з росіянами. Прочитавши це число, з прикрістю переконуємося в тому, з якою великою іґноранцією трактується в ньому поневолення не лише України, але й всіх інших окупованих Росією країн. Таким трактуванням справи передовий американський журнал приносить не меншу шкоду і самій Америці.

Із змісту поодиноких статтей цього числа „Лайфу" виразно бачимо, що їхні автори добре ознайомлені з тим, які саме народи творять Совєтський Союз, але, на жаль, для них Київ це — „Мати російських городів". Ці автори роз'їжджали по Україні, Латвії, Грузії, але населення тих країн трактують як росіян.

Автор головної статті пише про СССР, як про якусь казкову країну. Він веде розмови з робітниками, колгоспниками, вчителями, студентами, директорами фабрик та радгоспів і без жадних коментарів переповідає їхні захоплені тиради про „успіхи" совєтської системи, безплатне навчання в школах, безплатну медичну обслугу та опіку, про відсутність безробіття. Все це захитає довір'я не одного американця до власної системи.

Одним словом, Москва потрапить використовувати для своєї пропаґанди навіть американський журнал.

Правда, такого роду матеріяли, вміщувані в американській пресі, не проходять без відгуку. В останніх роках в Америці швидко зростають кола громадян, які розуміють шкоду, що її приносить співіснувальна політика.

Маючи на увазі ці факти і будучи хоч в загальному зорієнтованими в процесі, який відбувається в Америці, ми знайшли відповідь на питання, порушене на початку нашої статті, а саме: чому одні американські кола осуджують московський колоніялізм в Україні, а другі уважають його за зовсім леґальний.

Де Ґоль заповідає, що він правитиме далі у Франції

Париж. — Французьки президент Шарль де Ґоль заявив в минулу середу 25 вересня, що він „має ще досить сили", щоб розв'язувати далі пекучі для Франції проблеми. Цю його заяву французька преса негайно зрозуміла, як заповідь, що де Ґоль кандидуватиме знову у президентських виборах, які нормально повинні б відбутися в 1965 році, але можуть відбутися і швидше, якщо де Ґоль захоче використати теперішній момент хаосу в опозиційному партійному таборі. Де Ґоль об'їздить знову різні місцевості у Франції — він робить це вже 20-ий з черги раз від 1959-го року, коли вернувся до влади у Франції. За головну ціль сучасної Франції де Ґоль вважає розвиток її атомової зброї, як засіб до відзискання повної суверенности. Де Ґоль твердив, що Франція не може дозволити, щоб вона була узалежнена будькотрого з „двох велетнів, які матимуть політично-атомовий монополь у світі — Америки чи Совєтського Союзу". Все ж де Ґоль підкреслив, що „самостійність не є рівнозначна з ізоляцією" і що Франція є і буде членом НАТО, Об'єднаних Націй і Европейської Економічної Спільноти. Америку він назвав „могутнім приятелем Франції і могутнім її союзником", проте зазначив, що Франція не мусить в усьому повинуватись своїм союзникам.

ЗЕМЛЯ МСТИТЬСЯ

Уже тепер можна стверджувати, що останні реформи Хрущова в сільському господарстві — передача управління колгоспами й радгоспами безпосередньо в руки партійних організацій, т. зв. партійним виробничим управлінням — скінчилися крахом. Виступаючи недавно перед керівниками сільського господарства в Волго -Донському краю, Хрущов сказав: „Якщо справу вести так, як ви її ведете, то хліб стане гірким . . ."

Якщо б у цій своїй заяві „хазяїн партії" хотів іронізувати, то вістря іронії скерувалося б безпосередньо проти нього самого. Бо що значить: „Ви ведете справу"? Та ж без дозволу вищих партійних чинників не вільно голові колгоспу чи радгоспу й пальцем ворохнути. Нездалі партійні керівники пояснюють сьогорічний спад урожаю несприятливою погодою і, за звичаєм, перекладають вину на „низи", що, мовляв, не зуміли як слід використати на жнивах усієї машинерії.

Тепер, після багатьох інших причин, причини усього лиха дошукується Хрущов у недостачі добрива, якого в СССР продукують у 4 рази менше, як в Америці, і в 6 разів менше, як у маленькій Зах. Німеччині. Али чи порятує ситуацію штучне добриво, коли селяни не хочуть працювати, а партійні керівники не здібні плянувати й керувати?

Цікаві цифри і ствердження про совєтське сільське господарство знаходимо в московських „Ізвєстіях" (ч. 221) в статті ученого аґронома І. Єлаґіна, якій він дав пророчистий заголовок „Землю треба берегти", очевидно не мавши при цьому на увазі останнього виступу Хрущова.

Питома вага сільськогосподарських ужитків в СССР, отже, ріллі, садів, лук і пасовищ, — пише І. Єлаґін, — в загальному земельному фонді країни явно невелика, всього лише 609 000 000 гектарів, коли пригадати, що СССР займає територію — понад 2 мільярди 223 мільйони гектарів. Особливо мала питома вага сільськогосподарських ужитків в областях північного заходу, в центральних районах нечорноземної смуги, в Сибіру й на Далекому Сході, значить в Російській СФСР. Тільки на Сибіру і в Казахстані ще чекають на освоєння 12 000 000 гектарів, придатних до вирощування сільськогосподарських культур, хоч про гіркий досвід дотеперішнього „освоювання" І. Єлаґін не згадує, очевидно, з політичних причин.

Найлютіший ворог совєтського сільського господарства — водна і вітрова ерозія, тобто змивання родючого шару землі водами і видування вітрами. В европейській частині СССР ерозія руйнує кругло 50 000 000 гектарів, з яких щороку недобирається значної частини врожаю. Вода змиває і забирає з собою основні елементи поживи рослин — азот, фосфор і калій у кількості більшій, як виробляє штучних добрив для сільського господарства вся совєтська промисловість. А так звані „чорні бурі" в Казахстані і на Україні буквально нищать цілі рільничі райони. Лісозахисні смуги, якими обсаджують в степовій частині України поля, мало помагають у боротьбі з вітрами - суховіями, що спалюють посіви своїм гарячим подихом, та й увага партійних керівників до тих лісозахисних насаджень останнім часом помітно спадає.

Ерозія ґрунтів особливо дається взнаки в районах на правому березі Дніпра, Волги, Дону, Пруту та їхніх допливів у центрально - чорноземній зоні, а також в районах, що прилягають до Обі, Іртишу, в гірських та передгірських районах. Внаслідок змивання ґрунтів і поширювання ярів в СССР щороку не використовується десятки тисяч гектарів ріллі й пасовищ.

Не зважаючи на всі зусилля меліораторів і аґрономів, яри в Улянівській, Куйбишевській і Орловській областях в Росії і в Луганській обасті на Україні зростають з страшливою швидкістю, бо витрати на меліоративні роботи совєтські керівні чинники вважають за нераціональні при наявності „цілинних земель". У деяких областях площа під ярами перевищує в середньому 17% загальної продуктивної площі. А в Радишівському, наприклад, районі яри простягнулися на 750 кілометрів! Український степ вимагає особливо великої праці і дбайливости, щоб охоронити його проти наступу ярів.

За найбільш продуктивне рільництво вважається рільництво, штучно зрошуване системою каналів. А от у Середній Азії і на Закавказзі дві третини земель із зрошувальною сіттю повторно засолюються і втрачають цілковито свою родючість. Яка безгосподарність, яке марнотратство! — обурюється аґроном І. Єлаґін.

Від Кахівки до місця, де Дніпро впадає в Чорне море, смугою на двісті тисяч гектарів лежать піски. Цей велетенський масив не дає жадної користи. Він лише шкодить прилеглим до нього полям, лукам, садам і виноградникам, заносячи їх піском. А числиться цей пісковий масив у „невжитках".

У північно - західних областях СССР щороку вибувають з рільництва широчезні площі землі, — вони забагнюються і заростають дрібним лісом, бо „засоби, асиґновані на очищування ланів від чагарників та на осушування багон, використовуються не по-господарському".

Кожному колгоспові й радгоспові бракує землевпорядження, — стверджує аґроном І. Єлаґін.

Щоб вивести СССР на передове місце в ряді розвинених промислових країн, щоб показати „перевагу комуністичної системи", большевики розбудовують промислові підприємства, будують нові міста для робітників цих підприємств, прокладають залізничі й автомобільні дороги, споруджують гідроелектрівні, поширюють видобування нафти та кам'яного вугіля. Все це робиться на землі. Але не робиться так, як треба було б робити при обережному до неї ставленні, внаслідок чого совєтське рільництво щороку втрачає в середньому 500 000 гектарів родючих ґрунтів.. І. Єлаґін наводить такий приклад: У Тамбовській області прокладали шосе Тамбов — Котовськ. Визначена ширина дороги 22 метри. А зайняли смугу землі втроє більшу і втратили на цьому двісті гектарів рільної землі. Таких прикладів можна було б наводити тисячами. Також при будові каналів і гідроелектрівень зовсім не зважають „будівники комунізму" на інтереси сільського господарства, заливаючи водою широкі простори родючої землі, як це сталося недавно на Україні при творенні т. зв. Кахівського моря.

Тож не треба дивуватись, що совєтські інженери випускають у міжплянетні простори ракети з космонавтами, а тим часом по містах стоять біля крамниць довгі черги за капустою, картоплею і огірками. А збіжжя, що його колись експортовано з України чи не до всіх країн Західньої Европи, збирається тепер купувати московський уряд в Канаді й Америці.

В. Черес

З НАШИХ БУДНІВ

Честь, кому честь!

Цих кілька теплих слів хогу присвятити двом мистцям-скульпторам, про яких слава тепер гомонить від Едмонтону до Вашинґтону, від Альберти, можна сказати, аж по саму Каліфорнію. В першу гергу треба пошанувати сусіда з рідної Канади, Леоніда Молодожанина, творця пам'ятника Т. Шевгенкові в столиці нашої країни, де саме минулої суботи відбулася така врогиста й піднімаюга на дусі церемонія дедикації площі під той монумент.

Отож, треба підкреслити, що друг Молодожанин не лише майстер, творець, але й громадянин, не сидить десь там, високо, на Олімпах, але й спускається між народ, боліє смутком й радіє радощами громади. Він не лише створив проєкт пам'ятника нашому національному генієві, але й знайшов гас, добру волю та охоту взяти угасть у виборах міс „Союзівки", і навіть оголив жюрі, що її вибирало.

А це, мої дорогі, важка й відповідальна функція, хто-зна, ги не важга, як будова пам'ятника Шевгенкові в столиці ЗДА. Щоб оголити таке жюрі, треба великої посвяти й цивільної відваги, а вдягности народної за те не жди, зокрема від мамусь, бабусь, тітусь і дальшої рідні тих кандидаток, що перепали при виборах. Про це добре знає інж. Мирон Лепкалюк, що довгі роки належав до складу жюрі, і хог який герой і гуцул з Жабього, а проте не встоявся на фронті боротьби за красу дівогу і зрезиґнував цього року з угасти в цій церемонії . . .

Друг Молодожанин, хог і не гуцул, а уродженець тихої, волинської сторони, все ж таки вийшов переможно з виборгих тарапатів: з вибору нової міс „Союзівки", Марійки Комарницької, вдоволена не лише вся Бойківщина, але й пів-Філядельфії!

Сергій Литвиненко, творець пам'ятника гетьманові Мазепі в другій нашій столиці, на „Союзівці", теж не належав до складу жюрі, але його громадська активність і заанґажованість відомі всім, хто знає його ще зі Львова, потім з Карльсфельду і Берхтесґадену, а тепер з Ню Йорку. Це не жаден секрет, про це всі горобці цвірінькають на Другій Евню, що не будь Сергія Литвиненка, то ледве ги були б ще досі в Ню Йорку Літературно-Мистецький Клюб та інші культурні „Ярмарки" . . .

Саме напередодні хрестин - відкриття пам'ятника Ів. Мазепі його вігно молодий і невтомний автор розбивався телефоном за хресними батьками, відкривав новий сезон в ЛМКлюбі, організував герговий, 15-ий уже Літературно-Мистецький Ярмарок і гинив останні приготування до власної виставки скульптурних праць, що завтра відкривається . . . Тобто виконував працю, від якої впріла б гуприна й десяткові патріотів, а наш голова тягне її сам, бо в нас уже завелася така національна традиція, що, звигайно, роботою обвантажуємо, як верблюда, одну людину, а як прийдеться критикувати, то лаємо всі, гуртом!

Тож, хіба, даруймо С. Литвиненкові той промах, що він не вибирав цього року міс „Союзівки", і гисленною угастю в завтрішньому відкритті його виставки в Літературно-Мистецькому Клюбі вшануймо нашого мистця з нагоди 40-ріггя його творгої праці.

Ікер

Євген Блакитний

ВАСИЛЬ ГРИГОРОВИЧ КРИЧЕВСЬКИЙ

(До десятиліття з дня смерти)

(8)

З поданого Ернстом довгого переліку речей, знищених у цих безцінних збірках, я нагадую лише основні втрати. В колекціях Василя Кричевського згинули: вийняткова збірка українських килимів 17-18 століть у кількості вісімдесяти штук, також збірка килимів турецьких, середньоазійських, перських — деякі з них 16 і 17 століть.

Відносно української збірки Ернст пише: „Тут були прямо унікальні екземпляри, особливо один ґобелен початку 19-го століття, з пейзажем, цілим рядом фігур, хат, звірів і т. д. Були панські килими доби Єлисавети, Людовіка XVI, декілька десятків особливо рідких із синім та золотистим тлом". Була також одна з найкращих колекцій різнокольорового українського скла в кількості ста нумерів — великі дзбани, глечики, посуд у формі ведмедів, баранів, голубів і т. д., також біля п'яти сот фраґментів скла, починаючи з великокняжої доби. Дорогоцінний посуд і збірка українських срібних чарок (біля п'ятдесяти). Велику дорогоцінність являли мідні дошки, ґравірувані знаменитим Григорієм Левицьким. Старовинні українські портрети, між якими портрет гетьмана Полуботка та п'ять рідкісних жіночих портретів, з особливо цікавими головними уборами. Церковне гаптування, починаючи з 17-го століття, сріблом, золотом та шовками, а також народне, — рушники, скатертини з 18-19-го століть. Різьба по дереву — церковна та народна з 18-го століття. Взірці старої київської ґравюри. Велика збірка української кераміки (біля п'яти сот штук), особливо із знаменитої Опішні, де Василь Кричевський сам учився у гончарів їх техніки і виготовив з десяток предметів за своїми композиціями, порцеляна китайська та українські сервізи фабрики Міклашевського. Збірка меблів Катерининської, Олексантрівської та Миколаївської доби.

„Нарешті, великою втратою були й праці самого майстра — біля п'ятдесяти великих і сотні менших картин, не рахуючи сотень етюдів. З них особливо цінною була серія акварель з видами зниклого нині старого Бахчисараю та ханського палацу до його перебудови, докладні зарисовки знаменитого будинку Ґалаґана, знищеного большевиками, також десятки альбомів з етнографічними зарисовками та студіями.

У Грушевського загинув його великий історичний архів, акти старого київського маґістрату, декілька десятків книг київської та чірнігівської печаті 17-18-го століть та надзвичайно цінне приватнє листування з того ж часу. Сюди ж треба віднести збірку українського народного мистецтва, дещо аналогічну із збіркою Василя Григоровича. Мала ця збірка 120 українських килимів, вироби з кости, місцеве карбоване срібло — часто датоване із підписом майстрів, — церковне та світське. Цільні ризи з Батуринської церкви, старовинні портрети Мазепи та гетьмана Розумовського, а також велика кількість мідного та олив'яного посуду.

Там же згинули й всі матеріяли для історії українського мистецтва, зібрані Вадимом Щербаківським, а також усі обкладинки до цього видання, зроблені Василем Кричевським. З цих безцінних збірок нічого не було ні сфотографовано, ні опубліковано[16]. Отже, Москва добре знала, куди скерувати вогонь своїх гармат.

Цю втрату Василь Григорович пережив тяжко. На декілька років навіть покинув малювати. Разом із дружиною, синком та двадцятиденною донькою на руках він чудом рятується. На короткий час, до осени, він знаходить пристановище в будинку українського історичного музею на Олександрівській вулиці.

З приходом німців і встановленням влади гетьмана наладнався залізничий зв'язок поміж Києвом та Полтавою. Восени 1918 року Василь Кричевський лишає Академію Мистецтв і, на запрошення Полтавської Земської Управи, переїздить до Миргороду, де обіймає керівництво Керамічною школою (перетвореною тоді на Керамічний інститут). Ще під час будови Полтавського земства, випробовуючи різні глини та способи їх випалу, Василь Кричевський місяцями перебував у знаменитій Опішні. Там у співпраці з найкращими гончарами, зокрема Гладиревським, він досконало вивчив керамічну й гончарську справи.

Перебравши керівництво школою, Кричевський реорганізує її в Керамічний інститут. У тій школі викладав Опанас Сластіон, були добрі майстри-керамісти. З Києва Василь Григорович запросив на викладачів Юхима Михайлова, Миколу Касперовича та Софію Налепінську-Бойчук. Під керівництвом Кричевського Керамічний інститут почав швидко розвиватися. Та зі змінами влади почалися доноси на Кричевського. Робили їх промосковськи настроєні кола та деякі члени колишньої дирекції школи. Два рази Василя Григоровича арештовує Чека. Взимі 1919 року він потрапляє до камери смертників. Лише втручання студентських та громадських делеґацій, що вимагають його звільнення, рятує його життя. В Миргороді жити стало небезпечно, і влітї 1919 року Василь Кричевський повертається до Києва, де продовжує педагогічну працю в Академії Мистецтв.

[16] Там же.

В. Ласовський

До ретроспективної виставки творів Сергія Литвиненка

Свій творчий шлях, що його відміряло сорок років, позначив скульптор Сергій Литвиненко незліченною кількістю своїх творів: портретів, композицій, пам'ятників, нагробників, орнаментальних різьб церковного призначення, врешті ж працею педагога. Деякі з його учнів займають певні позиції в нашому скульптурному мистецтві.

Поминаючи мистецькі якості, про нашого мистця говоритимемо як про расового мистця. Це в розумінні творчої невсидливости, творчого, динамічного патосу, з яким він без передишки переходить від одного твору до другого, не закінчивши ще як слід одного твору, вже женеться за закріпленням візії наступного. І так повних сорок років.

Про Литвиненка слід говорити передусім як про портретиста, бо ж нна левину частину його дотеперішнього творчого дорібку складаються портрети.

А, коли вже мова про портретне мистецтво, зокрема про портрети Литвиненка, то мимоволі приходить на думку низка темперових портретів збережених і законсервованих вулканічним попелом у звалищах Помпеїв.

Історія портрету і давня і ще більше складна. Від культових подобизн і від царів до вождів та плютократичної знаті й духової аристократії античного світу — аж до напушеного буржуа з доби розквіту колоніялізму, йдуть намагання мистців дати образ портретованої людини або такою, якою вона є, або такою, якою вона чи мистець бажають її бачити. Окремий розділ розгортає перед нами модерне мистецтво в суб'єктивізованому портреті, що в ньому дотеперішні заложення подібности поступаються перед усякими психологічними проблемами мистця та його формальними шуканнями, що на фізичну чи духову схожість моделі вже і не залишається місця.

І ось перед нами ревія вмілостей мистців, ревія стилів і ревія концепцій портретової істотности.

Наш погляд зупиняється якраз на помпеянських портретних мальовилах, тому, що в них, на нашу думку, заховано в простоті і нескладності передачі людського обличчя власне те, що повинно би повсякчас бути основою портрету: без переважування су'єктивізму мистця, без перебільшування характерного у моделі, без анекдотизму у всьому тому, що поза постаттю моделі, передача особовости портретованої людини, відбитої на її обличчі чи цілому тілі. Власне, упорядковане співвідношення всіх компонентів у такому пляні вирішує, чи даний образ людини є портретом чи тільки ліпшим або гіршим мистецьким зображенням.

Вже від ранніх творів мистця помітно, може й неусвідомлену, тенденцію шукати істотне для мистецького твору-портрету. Лінія цієї тенденції, в різних періодах творчости мистця, деколи подається перед звабливими ефектами, що на них спокушує скульптора природа творчого матеріялу, проте навіть у працях „матеріялового ентузіязму", портрет у виконанні Литвиненка не губить свого істотного спрямування.

Литвиненко, як майстер портрету, достоту збагнув химерну природу портретової техніки: не шукати в суто пропорційних відношеннях площин, ліній та заглиблень фотографічно точного й схожости. Незбагнутий секрет портретування в тому, що кожне обличчя перенесене процесом портретування в різьбарський чи малярський матеріял, вимагає певного насильства над механічно виміреними пропорціями в обличчі моделі. Закону на такі деформації немає, їх доконується за іншим „ключем" у кожному портретуванні індивідуально, а правильність їх та доцільність зумовляють живу схожість портрету до моделі. Живу схожість треба протиставити „мертвій схожості", що її спостерігаємо у відливах посмертних масок.

Від того, якою лінією мистець проводить деформування у своєму творі, залежить не тільки „жива схожість", але й ступінь одуховлення творчого матеріялу, брили чи площини духовними якостями моделі.

Останні роки праці нашого мистця ознаменовує посильна праця над портретом. Але він не тільки збагачує свій творчий дорібок у подивугідному, кількісному відношенні. Рівнобіжно до кількости, спостерігаємо безнастанний процес досконалення мистецького вислову, спрощування і вишляхетнювання істоти портрету, поглиблювання його психологічної вимовности, правдивости, без огляду на те, якому стилеві мистець дає перевагу в творі: імпресіоністичному, клясичному чи подекуди експресіоністичному.

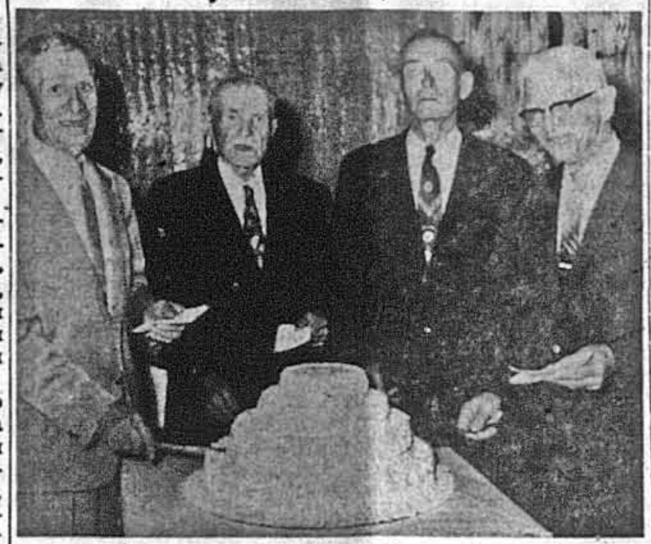
В найновішому періоді Литвиненко збагачує ґалерію українського портретового мистецтва такими зразковими творами, як портрети: Емми Андієвської, Євгена Маланюка, Леоніда Полтави, Олега Музиченка, Любомира Кузьми, Володимира Грицина, Володимира Кубійовича, Ярослава Курдидика і ін.

Заторкнута тут тільки одна ділянка, що в ній так успішно працює наш мистець. Розміри газетної статті не дозволяють навіть приторком дати належну оцінку іншим. Знаменну і незвичайно вдумливу аналізу творів композиційного характеру Литвиненка дав мистець Л. Кузьма в есеї, що його подибуємо в каталогу до ретроспективної виставки.

Не сумніваємося, що Сергій Литвиненко в своєму творчому рості не зупиниться на цій своїй ретроспективній виставці, що дає перегляд 40 років його мистецької праці, а його метушкі руки і дальше з непослабленою швидкістю будуть здоганяти все нові та нові творчі візії.

Читайте українські книжки і газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

50-річчя 137-го Відділу УНСоюзу у Вест Істоні, Па.

Чотири основоположники 137-го Відділу Українського Народного Союзу, Товариства ім. Богдана Хмельницького. Стоять (зліва): Гриць Яворський, Ф. Саґат, Іван Турчинський та Іван Милимук.

137 Відділ УНС ім. Богдана Хмельницького у Вест Істоні справляв 31-го серпня свій п'тьдесятьлітній ювілей.

На цей ювілейний бенкет зійшлося стільки народу, своїх і чужих, що клюбова заля не могла всіх помістити. Тому Комітет мав досить мороки, щоб нікого не поминути й усіх гідно гостити. Він вив'язався зо свойого завдання якнайкраще.

Не мало я зійшов світу, не одно видів, а такої гарної місцевости таки не зустрічав, тай таких людей як у Істоні таки на всьому широкому світі нема. Та ж у нас на найкращому місці церква як писанка стоїть, а в цій же церкві з священиком хор співає так, що людям і Богові приємно, а чужі хвалять. У нас і клюб як у доброї господині хата, чепурненький. І хоч здається, що тут тихо, життя таки пульсує. Найкращий доказ суботнішня імпреза.

Заля заквітчана, заповнена гістьми до останнього місця. За головним столом на сцені голова Відділу Гриць Прашик, тостмайстер Іван Дашевський, касир Михайло Колодруб, місцевий парох о. Нестор Романович, головний касир УНС Роман Слободян, голова Комітету УНС Лігай Валійського дистрикту — Іван Зазворський та мейор Вест Істону Віктор Ґудієр, секр. Відділу Степан Колодруб.

Гриць Прашик, отворивши свято, передав провід імпрези в досвідчені руки Івана Дашевського, а той з черги попросив о. пароха поблагословити страви. По молитві відспівано американський український гимн. Було дуже зворушливо, як чотири козарлюги, ті що 50 літ тому засновували відділ, маршували на церемонію краяння торта-короваю. 50 літ легко-сказати, та не легко їх прожити, та й ще життям повним злиднів і турбот. Не легко жилося й нашим козакам, бож вони не тільки журилися собою, родиною, але й усією тією громадською роботою, що сіла на їх непосильні плечі. Про всі ті трудноці і піонерську працю приявні довідалися з уст Михайла Колодруба, що, здається, не літа, не місяці, але кожну хвилину пам'ятає до найменших подробиць не лише з своєї громади, а з усієї Американської України. Цікаво і весело про дуже поважні справи говорив Роман Слободян. Хоч застерігався, що буде говорити коротко, говорив довго, але „не нудив". Та й посадникові було приємно, що може управляти громадою, що в ній такі взірцеві люди, українці. Він бажав також діждатися 75-літнього ювілею. Петро Міляновський пригадав усім про 21-го вересня, коли то відбудеться свято у Вашинґтоні, дедикація площі під пам'ятник нашому найбільшому поетові і борцеві за волю Тарасові Шевченкові, а Иван Зазворський додав, як ще не прийшов Вашинґтон в Україну, то прийшов Шевченко до Вашинґтону. Тому 21-го вересня поїдемо, хто тільки може, на свято. Він закликав усіх до ще більшої спаяности, до ще більше пожвавленої праці. І накінець промовляв о. Нестор Романович. Промовив так, що всім приявним аж сльози в очах закрутились.

Було це не все, якби поминути подарунки від тов. ім. Богдана Хмельницького Від. 137 УНСоюзу і приявних постей, гарні золоті Союзові відзнаки і медалі, та від головного Уряду УНС для наших членів основників і почесних грамот, що їх так врочисто вручували Роман Слободян з секретарем Степаном Колодрубом Михайлові Колодрубові, Миколі Підгайному, Юлії Сабатій, Степанові Терлецькому, Теодорові Фотієві, Іванові Рудавському і Катерині Мамричевій, під невгаваючі оплески трьох ґенерацій.

А як церемоніям був кінець, всі встали і ніби одна родина змовили молитву подяку Господеві під проводом свого пароха.

Тоді вдарили музики. Пішла в танок молодь, що то їй море по коліна, а там і старі розохотились, пригадуючи собі, що ніби вчора вони такими були. І йшла гульня мила, фамілійна до білого ранку.

Було радісно на душі і різні думки насувалися. Господеньку, щоб громада не ниділа, росла Тобі на славу і не забувала, хто ми та й діждалася свідома діямантового ювілею.

Міль

Короткі вістки

● В Єгипті арештували д-ра Абдель Рахмана аль-Байдані, колишнього віце-президента Ємену за ніби-то „підозрілі контакти" з британськими чинниками в Адені. Аль Байдані став заступником першого республіканського президента Ємену після революційного перевороту проти тамошнього королівського режиму. В березні цього року єгиптяни, які фактично правлять в Ємені скинули аль-Байдані. Саме тепер вернувся до столиці Ємену Сани президент Абдуллах аль-Саллях після кількатижневого лікування в Об'єднаній Арабській Республіці (Єгипті).

● До Риму прибуває щораз більше високих духовників, які візьмуть участь у Вселенському Соборі, що відновлює свої наради в найближчу неділю. З Америки прилетів з Шикаґа кардинал Альберт Ґреґорі Маєр. Спеціяльний великий літак привіз з Йоганнесбурґу у Південний Африці 74-х єпископів з Мадагаскару, Південної Африки, Ньясаленду, Північної і Південної Родезії, Кеньї, Танґаніки, Руанди, Бурунді, Конґо та прибережних островів. Інший літак з Токіо привіз 74-х учасників Собору з Японії, Південної Кореї, Філіппін, Австралії, Нової Ґвінеї, Полінезії, Сіяму, Південного В'єтнаму, Індонезії і Маляйзії.

● У Норвегії знову вернулись до влади соціял-демократи. Соціялістичний уряд Ейнара Ґерґальдзена впав був 23 серпня ц. р. і після нього прийшов не-соціялістичний уряд Джона Лінґа, вперше за останніх 28 років, впродовж яких правили соціялісти. Але в минулу п'ятницю висловлено в парляменті недовір'я тому не-соціялістичному прем'єрові і вернувся — вже четвертий раз — Ейнар Ґерґальдзен. Міністром закордонних справ став знову д-р Гальвард М. Лянґе, а міністром промислу — Триґве Лі, колишній генеральний секретар Об'єднаних Націй. В норвезькому парляменті є 74 соціялістичних і 74 не-соціялістичних послів, тому тамошня ситуація дуже хитка.

● У Греції зрікся прем'єр Панайотіс Піпінеліс під натиском опозиції, яка вимагала покликання позапартійного ділового уряду на час виборів, щоб була ґарантія їх чистоти. Вибори мають відбутися 3 листопада ц. р. Найбільша опозиційна партія грозила бойкотом виборів, якщо їх переводитиме уряд Піпінеліса.

ПОДЯКА

Недостежимим Божим рішенням покликано у Вічність нашого Найдорожчого БАТЬКА

бл. п. о. ПЕТРА ГАРАСИМЧУКА

Цією дорогою усім тим, що у нашому важкому горю відвідали нас і принесли слова піддержки, потіхи й розради, хочемо скласти нашу найсердечнішу подяку.

В першу чергу складаємо щиру подяку Їх Екселенції Кир Йосифові Шмондюкові за присутність і очолювання похоронних обрядів. Не менше вдячні ми Високопреподобним о. монс. Іванові Стахові, о. монс. Емілеві Монастирському, о. деканові Степанові Баландюкові, о. деканові Антонові Борсі, о. деканові Теодорові Богольникові, о. Теодорові Венекові, о. Стефанові Хрепті, о. Василеві Ларові; Всечесним о. Йосифові Балі, о. Йосифові Ґалишеві, о. Николаєві Дерешові, о. Антонові Кучмі, о. Володимирові Маселкові, о. Андреєві Назаревичеві, о. Ігорові Пеленському, о. Маріянові Рудакевичеві, о. Йосифові Скульському, о. Емілеві Шараневичеві; священикам латинського обряду: о. Пачевському та о. М. Джоссом Сімові — за участь на Службі Божій та похоронах.

Особливу подяку висловлюємо пароховi Впр. о. монс. І. Стахові за переведення похоронів та промови в українській і англійській мовах та Впр. о. деканові Антонові Борсі, колишньому пароховi Ню Гейвену, який прибув із Джерзі Сіті, щоб виголосити зворушливу промову під час Служби Божої в церкві.

Передаємо нашу подяку Б-ву Святого Імени; Сестрицтву Непорочного Зачаття; Організаціям ООЧСУ, СУМА та УККА за переслання квітів-вінків, зорганізовану участь та жалібні промови.

Щиру подяку складаємо усім Парохіянам міста Ню Гейвену за так масову участь у відправах парастасів і похорону.

Зокрема хочемо скласти нашу щиру подяку Вп. Панові Бойкові за допомогу у співанні усіх похоронних відправ, та хорові, що співав Службу Божу в день похорону.

Висловлюємо нашу вдячність теж і Похоронному Заведенні пана Маркевича за дбайливі і старанні заходи в часі похоронів.

Дякуємо ще раз усім нашим Сусідам, Приятелям, Знайомим і Незнайомим, що з великим співчуттям та допомогою прибули до нас у цей сумний для нас час; усім, що зголосили і зголошують Служби Божі в різних місцевостях та Впр. Отцям, що з власної ініціятиви відправили Сл. Божі; усім тим, що замість квітів на могилу нашого Покійного Батька — склали і складають пожертви на добродійні цілі.

Це наша скромна подяка. Хай Господь Бог, що зволів покликати Покійного у Вічність, нагородить Вас усіх щедрими ласками.

Горем прибита

РОДИНА

Ділимося сумною вісткою з Приятелями і Знайомими, що в суботу, 14-го вересня 1963 року у Мюнхені, Зах. Німеччина, упокоївся у Бозі, по тяжкій і довгій недузі на 71-му році життя, наш Дорогий

БАТЬКО і ДІДУСЬ

бл. п. ІЛІЯ КРИХТЮК

роджений в Сергіях на Буковині, бувший секретар тієї Громади.

Горем прибиті:

дочка: ВІКТОРІЯ і муж д-р АНАТОЛЬ ҐЛЕН

внучки: ЛАРИСА, ЄВГЕНІЯ і ІРИНА

і бувша Його дружина

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Кеннеді проти закордонної політики сенатора Ґолдвотера

Солт Лейк Ситі, Юта. — Президент Кеннеді в третьому дні своєї „неполітичної" подорожі в четвер 25-го вересня відвідав три стейти Монтану, Вашинґтон і Юта, промовляючи про консервацію та використання природних і людських ресурсів цієї країни, а в Солт Лейк Ситі ширше порушив проблему закордонної політики, кажучи, що ЗДА тепер не можуть вернутися до давнішого ізоляціонізму, або вести закордонну політику, вибираючи тільки між „чорним і білим", або „добрим і злим". На думку Президента така політика в теперішніх часах була б „небезпечна" і свідчила б не про „силу, тільки про слабість" ЗДА. Президент в промові в Мормонській святині заявив, що ця країна не сміє виступити з Об'єднаних Націй, не може зірвати зв'язків із всіми державами, які нам не подобаються, їй не вільно припинити допомоги закордонним державам та продовжувати пробні атомові вибухи, не зважаючи на решту світу. Коли б так зробили ЗДА, то вони втратили б свій вплив у світі та йшли б на руку комуністам, які тільки чекають на те, щоб ця країна не вмішувалася до поборювання комуністичної підривної роботи. Наша політика не стримувала б комунізму, казав Президент, коли б ми залишили вільні народи світу їхній власній долі. Президент не згадав прізвища арізонського сенатора Беррі Ґолдвотера, але зміст його промови свідчить про те, що вона була звернена проти того республіканського консерватиста, який є тепер найповажнішим претендентом на кандидата на президента, і який в своїх промовах підносить ті кличі, проти яких виступав Президент в промові в Солт Лейк Ситі. В останній редакції Президентової промови деякі слова були залишені, бо вони зовсім ясно вказували б на промови арізонського сенатора. І так фраза „тотальна перемога" була викреслена, хоч вона була в тому тексті, що його дістали журналісти. Про „тотальну перемогу" любить говорити сен. Ґолдвотер. Першу промову виголосив Кеннеді в Ґрейт Фоллсі, Монтана, де він зігнорував пропонований текст промови про електрівні, а говорив про те, що ця країна мусить бути приготована до того, щоб вести перед у світі, та з успіхом конкурувати з СССР, бо весь вільний світ дивиться, яка економічна й політична система краща. Жадна інша країна не має сили, щоб втримати волю в світі, але мають її ЗДА, і тому вони мусять здійснювати своє призначення.

В Квебеку зорганізувалася нова французька сепаратистична партія

Квебек, Канада. — Тут заснувалася нова політична партія, яка змагає до створення незалежної французької католицької держави з частин східньої Канади. Цю партію засновано в селі під Квебеком на зборах соток присутніх. Ця партія покищо не має назви, вона виросла з рядів 5-річної правої сепаратистичної секретної організації, що називається Фалянґа і проти якої гостро виступав прем'єр Квебеку Лесаж, який є французьким націоналістом, але не сепаратистом. Фалянґа, це була вже четверта сепаратистична група побіч Республіканської партії, Квебеку, Асамблеї Національної Незалежности та Квебецького Визвольного Фронту. Всі ці групи домагаються самостійности Квебеку, але різняться ідеологічно, бо Фронт і Національна Незалежність змагають наліво, а Республіканська партія направо. Фалянґа виглядає на найбільше праву сепаратистичну організацію. Вона хоче католицької французької держави, що називалася б Лявpентія, і обіймала б не тільки Квебек, але й частину Онтарія та весь Ню Бронсвік. Фалянґа веде боротьбу проти атеїзму, агностицизму та масонів. Представник Фалянґи 42-річний Ліо Тремблей заявив, що його партія осягне свою ціль без насильства, і визволення Лявpентії станеться мирним способом.

● РОЗШУКИ ●

ЯВДОХА СВІРЖ
— шукає —
СТАСЯ ГРИЦЯКА
з села Станків, Галичина. Виїхав до Америки перед першою світовою війною. До того часу жив у місті Філядельфії, Па. Хто знав би щось про нього, або він сам, проситься відізватись на слідуючу адресу:
Sofi Swirz
352 East 13 Street, Apt. 2
New York 3, N.Y.

ПРЕДСТАВНИКИ УНС В ШИКАҐО

(Закінчення із 1-шої стор.)

Гірняком. Збори живо обговорювали особливо дві справи: відмічення 70-річчя „Свободи", яке має відбутися в Шикаґо 27-го листопада ц.р. та масового поширення нового акцидентового забезпечення. Приявні делеґати Відділів поставили членам Екзекутиви ряд актуальних питань, на які одержали вичерпні відповіді. В зборах взяли участь місцеві головні урядовці. Проводив зборами голова Шикаґівської округи гол. радний Т. Шпікула, секретарював окружний секретар інж. М. Харів. В часі зборів промовляв організатор В. Гірняк на організаційні теми. Свій організаційний досвід він зібрав у 21 порадах для успішних організаторів. Активну участь у дискусії взяли: О. Дармоць, Г. Красник, М. Ткачук, І. Михальцевич, Л. Боднар, п. Паньків, М. Олек, В. Ничай, П. Іванюк, І. Мельнишин та п. Гриневич.

Два дні пізніше, в середу 25 ц.м., відбулася зустріч членів Екзекутиви УНСоюзу з представниками трьох союзових Відділів, розміщених на півдні Шикаґа, а саме: ч. 35, 220 і 259. Ці Відділи об'єднують понад 800 членів. З уваги на це, що південне Шикаґо є далеко віддалене від північної частини міста, де здавна існують союзові доми, на півдні постав новий союзовий дім, купно, відновлення та влаштування якого уможливив УНСоюз, уділивши морґеджу. В цьому домі відбулася перша зустріч членів Екзекутиви з репрезентантами місцевих союзових Відділів. Темою зустрічі було, як сказав один з учасників зустрічі, виповнення національним та союзовим змістом союзових мурів цього дому. В дружній гутірці приявні обговорювали користування цим домом усіх місцевих Відділів та згуртування в ньому всієї союзової громади. Членами цього дому, з повними правами, є всі без винятку члени місцевих Відділів. Підмічено, що дирекцію цього союзового дому повинні складати всі три Відділи по одній третині. Цісю зустріччю проводив голова союзового дому п. Шурко. В дискусії крім членів Екзекутиви, И. Лисогора і Я. Падоха брали участь пп. Шурко, Куропась, Пуцило, Гірняк, Мелінишин і діяч 220 Відділу, п. Слободян.

● **Торговець** автографами в Ню Йорку Чарлз Гемілтон купив в якоїсь жінки три старі документи з 1814, 1864 і 1866 років, які виявилися краденими речами з Національного Архіву, де зберігається і рукописи Декляраціі Незалежности та Біл оф Райтс. Аґенти ФБІ шукають за жінкою, що продала ці рукописи з 19-го віку.

● **Сенаторка** Марґарет Чейс Смит знов дістає численні листи з вимогою, щоб вона кандидувала в 1964-му році на становище віце - президента ЗДА. Але вона заявляє, що є реалісткою, і тому не спішиться до цієї кандидатури. Автори листів намовляють цю сенаторку до кандидатури із сенатором з Арізони Беррі Голдвотером.

Життьове забезпечення це також ощадність. В потребі одержите позику на свою грамоту. Забезпечіться в Українському Народному Союзі.

Купуйте в підприємствах, що оголошуються в „Свободі"

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСОЮЗУ!

ТАРЗАН, ч. 5115. Візита у Нґота!

Тарзан і П'єр були допущені до королівської халупи. Вартовий, що шкірив зуби, наказав їм увійти.

Та стати проти імпозантної постаті короля Нґота!

— Оце дарунок, славний ватажку, щоб втримати мир із вашим арабським сусідом, — сказав Тарзан поважно.
— Тільки тоді, коли я на це погоджуся, — відказав Нґото.